

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK UKRAIŃSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza

MMUU-R0-**100**-2405

DATA: **20 maja 2024 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY

Uprawnienia zdającego do:

dostosowania
zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka ukraińskiego.

**Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024
(zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)**

Poziom podstawowy

Легенди, вибране

Замовляння, Голосіння, Веснянки, Купальські пісні, вибране

Нестор Літописець, *Повість минулих літ (Хрещення Руської землі)*

Володимир Мономах, *Повчання дітям*

Думи, *Втеча трьох братів з города Азова, Про Марусю Богуславку*, вибране

Григорій Сковорода, *Всякому місту звичай і права, Бджола та Шершень, Пісня 12-та (В город не піду багатий)*, вибрані вірші

Іван Котляревський, *Енеїда* (частини I–IV)

Григорій Квітка-Основ'яненко, *Сватання на Гончарівці*

Микола Гоголь, *Тарас Бульба*

Тарас Шевченко, *Катерина, Причинна, Іван Підкова, Сон, Заповіт, І мертвим, і живим...*, *Мені однаково, Думи мої, думи мої, Лихо мені з вами!*, вибрані вірші

Іван Нечуй-Левицький, *Кайдашева сім'я*

Михайло Старицький, *За двома зайцями*

Іван Франко, *Малий Мирон, Захар Беркут, Мойсей, Каменярі, Тричі мені являлася любов*, вибрані вірші

Леся Українка, *Лісова пісня, Мій шлях, І ти колись боролась, мов Ізраїль*, вибрані вірші

Ольга Кобилянська, *В неділю рано зілля копала* (уривки), *Valse melancholique*

Василь Стефаник, *Камінний хрест*

Михайло Коцюбинський, *Intermezzo, Тіні забутих предків* (уривки)

Богдан Лепкий, *Вона там є, Журавлі*, вибрані вірші

Богдан-Ігор Антонич, *Елегія про співучі двері*, вибрані вірші

Остап Вишня, *Чухраїнці*

Микола Хвильовий, *Я (Романтика)*

Валер'ян Підмогильний, *Місто* (уривки, частина I, частина II)

Павло Тичина, *Пам'яті тридцяти, Скорбна мати, Уже світає, а ще імла, О панно Інно*, вибрані вірші

Улас Самчук, *Марія*

Василь Симоненко, *Ти знаєш, що ти – людина?, Де зараз ви, кати мого народу?, Є тисячі доріг, Лебеді материнства*, вибрані вірші

Василь Стус, *У цьому полі, синьому, як льон, Як добре те, що смерті не боюсь я, Ярій, душе, Таборовий зошит* (записи 1–12 та 1984 рік), вибрані вірші

Ліна Костенко, *Маруся Чурай* (уривки), *Чадра Марусі Богуславки, Доля, Пісенька з варіаціями*, вибрані вірші

Валерій Шевчук, *Дім на горі* (частина I, частина II – вибрані оповідання)

Наталка Сняданко, *Колекція пристрастей, або пригоди молодої українки* (уривки)

Павло Ар'є, *На початку і наприкінці часів* (сцени 1–2, 4–7, 9–11)

Любов Якимчук, *Розкладання, Молитва, Абрикоси у касках*, вибрані вірші.

Poziom rozszerzony

Слово про Ігорів похід

Мелетій Смотрицький, *Тренос*

Леся Українка, *Бояриня*

Володимир Винниченко, *Брехня*

Олександр Олесь, *З журбою радість обнялась, Айстри*, *вибрані вірші*

Павло Тичина, *Золотий гомін*

Богдан-Ігор Антонич, *Зелена Євангелія*

Сергій Жадан, *Інтернат*

Марія Матіос, *Солодка Даруся*

Юрій Винничук, *Танго смерті*

Юрій Андрухович, *два вибрані есе*

Оксана Забужко, *Сестро, сестро* (вибрані оповідання, *Автобіографія*).

Inne lektury obowiązkowe zamieszczone w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka ukraińskiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023*, do których również można się odwołać

Poziom podstawowy

Історичні пісні, Про чайку, Про Байду, Про Почаївську Божу Матір

Марко Вовчок, *Сон*

Євген Маланюк, *Псалми степу* (частини I і IV), *Варязька балада*

Дмитро Павличко, *Ти зрікся мови рідної, Два кольори*, *вибрані вірші*.

Вибери одну з наведених нижче тем і напиши твір.

- Твоя робота повинна налічувати щонайменше **350 слів**.
- Номер вибраної теми впиши в зазначену клітинку.
- Напиши твір у відведеному місці. Не пиши на полях.
- Напиши твір українською мовою.

Тема 1. (0–35)

У чому полягає сила слова? Розглянь проблему на основі порівняльного аналізу віршів Лесі Українки *Слово, чому ти не твердая криця* і Олександра Олеся *О слово рідне! Орле скутий!..*

Леся Українка

Слово, чому ти не твердая криця

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч,
Той, що здійма вражі голови з плеч?

Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця проллєш,
Вражого ж серця клинком не проб'єш...

Вигострю, виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її почеплю при стіні
Іншим на втіху, на смуток мені.

Слово, моя ти єдина зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може, в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,
Стрінеться з брязкотом інших мечей,
З гуком нових, не тюремних речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

Леся Українка, *Слово, чому ти не твердая криця*,
<https://www.ukrlib.com.ua>.

Олександр Олесь

О слово рідне! Орле скутий!..

О слово рідне! Орле скутий!
Чужинцям кинуте на сміх!
Співочий грім батьків моїх,
Дітьми безпам'ятно забутий.

О слово рідне! Шум дерев!
Музика зір блакитнооких,
Шовковий спів степів широких,
Дніпра між ними левій рев...

О слово! Будь мечем моїм!
Ні, сонцем стань! вгорі спинися,
Осяй мій край і розлетися
Дощами судними над ним.

Олександр Олесь, *О слово рідне! Орле скутий!..*,
<https://www.ukrlib.com.ua>.

Тема 2. (0–35)

Яку роль у художньому творі може відігравати образ минулого? Розглянь питання, покликаючись на наведений нижче текст і вибрані твори української літератури.

Юлія Мельнікова

Генеза історичного роману в українському літературознавстві як однієї із модифікацій жанру

Історична проза, якій властиве інтелектуальне переосмислення значущих фактів минулого, завжди користувалася неабиякою популярністю. Маючи солідну античну традицію (логографи, аннали, життєписи тощо), вона в епоху Середньовіччя набула жанрового вигляду агіографії, апокрифу, хроніки, літопису, вплинула на появу повістей і романів Нової доби, в яких, замість історичних героїв, на перший план виводилась індивідуальна доля звичайної людини як типового представника суспільства. Такі тенденції зумовлювали романне бачення дійсності, що розгорталася в багатоплановому епічному часі, зосередженому на приватному житті особистості.

У літературознавчій практиці існують неусталені розуміння сутності історичної романістики, що охоплює великий масив історичної прози та історичної повісті і роману, які мають відмінні жанрові характеристики при спільних наративних ознаках художньої ретроспекції минулого.

Не завжди зазначена специфіка цієї романістики була актуальною, тому що в різні віки існувало різне усвідомлення історії. Принаймні у середньовічній писемності воно було відсутнє, компенсоване метафізичним світобаченням, що позначилося не лише на агіографіях та інших християнських легендах, а й на лицарських романах, в яких події розгорталися в межах замкнутої фабули. Властиве їм ототожнення минулого, сучасного і майбутнього часів, підпорядковане наперед заданій меті (знаходження Царства Небесного або чаші Граалю) було тимчасово подолане за доби Ренесансу, хоча пізніше класицисти звели зазначену проблему в теорію трьох єдностей. [...]

На зміну середньовічному, ренесансному і класицистичному ототожненню теперішнього й минулого приходять їх зіставлення і протиставлення, при цьому перевага частіше всього надається минувшині, як у романтизмі. [...]

Розмежування історії та філософії на початку XIX ст. призвело до утворення історії як окремої науки, так само визначилася у своєму статусі і література, зокрема історичний роман, відгалужений від синкретизму історичної прози. Історична тематика і проблематика посідає все більше місця в літературі, але з істотною різницею. [...] Реалісти розгортали хронотоп пережитого минулого та передбачуваного майбутнього через призму яскраво змальованої сучасності, тому їхні [...] версії виглядали масштабними, багатолінійними, багатоплановими. При цьому у художніх творах порушувалися важливі життєві проблеми.

В українському письменстві історичній тематиці належить одне з провідних місць. Вона постійно висвітлювалася в літописах Київської Русі, в козацьких літописах тощо, зумовлювалася потребою вияснити походження народу, який давно живе на цій землі, зафіксувати події національного, соціального значення, щоденного, драматичного, трагічного змісту, щоб донести їх до нащадків. Однак притаманний їм жанровий синкретизм, з якого ще не відгалузилися власне художні твори, не міг влаштувати попит на літературу, який сформувався у XIX ст. Саме тоді спостерігається відмежування історичної повісті і роману від історичної прози. [...]

Поняття “історична проза” набуло іншого змісту. Воно в новому контексті літературного процесу означає різні жанрові утворення – новелу, оповідання, повість, роман. [...] Ранній етап розвитку історичної прози в українській літературі пов’язаний з функціонуванням романтизму, позаяк одним із головних елементів його поетики був особливий інтерес до минулого рідного народу, а також до фольклору. [...]

Не завжди художній твір про минуле можна вважати історичним романом. Тому серед літературознавців поширюється навіть сумнів у доцільності вбачати у ньому жанр, бо історична основа постає у ньому лише “особливістю тематики твору”. Однак літературна практика спростовує такі припущення, підтверджені дослідниками. “Історичний роман – це роман про минуле, про людей та події, які відійшли у минуле”, – пише Г. Ленобль. Історичними слід вважати ті романи, “які розповідають про минуле”, – погоджується з ним В. Оскоцький. [...]

Інший погляд на проблему ідентифікації історичної прози обґрунтовує автор історичних романів С. Злобін. “Говорячи про історичний роман, – пише він, – ми повинні розуміти під цим поняттям роман не тільки про давно минуле й зовсім не обов’язково – про давно минуле. Специфіка історичного роману полягає в тому, що історичний художній твір, розповідаючи про життя та події тієї чи іншої доби, прагне поставити в центрі ті події, які здійснили значний вплив на дальше життя й долю великих людських груп, класів і цілих народів”. Історичний роман, на думку письменника, “охоплює вузлові моменти в історії цих народів, розкриває рушійні сили, показує закономірності та взаємозв’язки, що мали вирішальне значення для того чи іншого історичного повороту”.

Юлія Мельнікова, *Генеза історичного роману в українському літературознавстві як однієї із модифікацій жанру*,
[в:] „Актуальні проблеми слов’янської філології” – 2010. – Випуск XXIII. – Частина 2, с. 55–66.

Tabele wypełnia egzaminator!

		Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.				
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	<i>Brak lektury obowiązkowej.</i>	<i>Nie dotyczy problemu.</i>	<i>Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.</i>

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLiK
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności	0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	------------------------	----------	----------

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych	0	1	2	3	4	5	6	7
		3 3 3 2 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 2A 1B H G F H G H E F G D E F C D E B C D A B C								

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0	1	2

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0	1	2

Łączna liczba punktów:

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK UKRAIŃSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK UKRAIŃSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK UKRAIŃSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

